

Udskriftsdato: 23. december 2025

KEN nr 10023 af 14/11/2019 (Gældende)

Ankestyrelsens principmeddelelse 71-19 om arbejdsskade - erhvervssygdom - karpaltunnelsyndrom - rengøringsarbejde

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 19-34793

Ankestyrelsens principmeddelelse 71-19 om arbejdsskade - erhvervssygdom - karpaltunnelsyndrom - rengøringsarbejde

Principmeddelelsen samler offentliggjort praksis og fastslår

Principmeddelelsen er en sammenskrivning af 154-09, 155-09 og 156-09. Principmeddelelsen indeholder ikke noget nyt. Meddelelsen har til formål at give et samlet billede af den praksis, som Ankestyrelsen tidligere har slået fast principielt, og som fortsat gælder på tidspunktet for offentliggørelsen af denne principmeddelelse.

Karpaltunnelsyndrom efter beskæftigelse med rengøringsarbejde kan anerkendes efter fortegnelsen over erhvervssygdommes punkt C. 2.b.

Arbejde med gulvvask med moppesystemer samt arbejde med afkalkning af fliser under anvendelse af kraftfulde arbejdsbevægelser kan indebære hurtigt gentagne, kraftfulde og/eller akavede arbejdsbevægelser i fortegnelsens forstand. Sådanne arbejdsmæssige belastninger kan være relevante for udvikling af karpaltunnelsyndrom, hvis arbejdet har været udført i tilstrækkelig tidsmæssig udstrækning.

Rengøringsarbejde med mange og varierende opgaver indebærer ikke tilstrækkeligt hurtigt gentagne, kraftfulde og/eller akavede arbejdsbevægelser i fortegnelsens forstand.

I sag nr. 1 vurderede Ankestyrelsen, at betingelserne for anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme ikke var opfyldte, da der ved det beskrevne arbejde med gulvvask med brug af moppe samt med afkalkning af fliser ikke havde været tale om en tidsmæssigt tilstrækkelig belastning for hurtigt gentagne, kraftfulde og/eller akavede arbejdsbevægelser.

Der havde delvist været tale om belastning for relevant kraftfuldt arbejde i form af kraftfulde arbejdsbevægelser i forbindelse med afkalkning af fliser, men den tidsmæssige udstrækning af arbejdet var ikke tilstrækkelig til udvikling af karpaltunnelsyndrom. Det øvrige rengøringsarbejde indebar ikke relevant belastning i forhold til udvikling af karpaltunnelsyndrom.

I sag nr. 2 vurderede Ankestyrelsen, at betingelserne for anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme ikke var opfyldte, da der ved det beskrevne arbejde med gulvvask med moppe uden pressesystem i 4-6 timer dagligt gennem 8-9 måneder forud for symptomdebut ikke havde været tale om tilstrækkelig tidsmæssig belastning for hurtigt gentagne, kraftfulde og/eller akavede arbejdsbevægelser. Der havde ikke været tale om sådanne særlige belastninger, at kravet til den tidsmæssige udstrækning af arbejdet kunne nedsættes til under to år. Det øvrige rengøringsarbejde indebar ikke relevant belastning i forhold til udvikling af karpaltunnelsyndrom.

I sag nr. 3 vurderede Ankestyrelsen, at betingelserne for anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme ikke var opfyldte, da der ved det beskrevne arbejde med gulvvask med brug af moppe ikke havde været tale om en tidsmæssigt tilstrækkelig belastning for hurtigt gentagne, kraftfulde og/eller akavede arbejdsbevægelser.

Baggrund for at offentliggøre denne principmeddelelse:

Principmeddelelsen er en sammenskrivning af de tidligere 154-09, 155-09 og 156-09.

Principmeddelelsen indeholder ikke noget nyt. Meddelelsen har til formål at give et samlet billede af den praksis, som Ankestyrelsen tidligere har slået fast principielt, og som fortsat gælder på tidspunktet for offentliggørelsen af denne principmeddelelse.

Ankestyrelsen har offentliggjort principmeddelelsen for at tydeliggøre og samle de spørgsmål, der er behandlet tidligere. Praksis er indarbejdet i denne principmeddelelse.

Gældende regler

Love og bekendtgørelser

Lov om arbejdsskadesikring (arbejdsskadeloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 977 af 9. september 2019.

- § 5 om anerkendelse af en erhvervssygdom som en arbejdsskade
- § 7, stk. 1, nr. 1 om anerkendelse af erhvervssygdomme optaget på Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings fortegnelse over erhvervssygdomme
- § 7, stk. 1, nr. 2, 1. led, om anerkendelse af erhvervssygdomme uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis sygdommen efter den nyeste medicinske dokumentation er forårsaget af arbejdet
- § 7, stk. 1, nr. 2, 2. led, om anerkendelse af erhvervssygdomme uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme, hvis sygdommen må anses for udelukkende eller i overvejende grad at være forårsaget af arbejdets særlige art
- § 7, stk. 3 om forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget inden anerkendelse af sådanne sygdomme

Bekendtgørelse om fortegnelse over erhvervssygdomme nr. 898 af 27. august 2019.

- § 1, stk. 1, nr. 1 hvorefter den skadelige påvirkning skal have en styrke og tidsmæssig udstrækning, som kan forårsage sygdommen.
- § 1, stk. 2, og bilag 1, punkt C. 2 om karpaltunnelsyndrom

Praksis

Kasserede:

Principmeddelelsen er en sammenskrivning af følgende tidligere principmeddelelser, som herefter ikke længere gælder (historisk). Praksis er indarbejdet i denne meddelelse:

154-09, 155-09 og 156-09: om karpaltunnelsyndrom og rengøringsarbejde

De konkrete afgørelser, der dannede grundlag for de tidligere principmeddelelser

Sag nr. 1, tidligere principmeddelelse 154-09, j.nr. 1217052-08

Følgende lov blev anvendt, da principafgørelsen blev truffet:

- *Lov om arbejdsskadesikring – lovebekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006 - §§ 5 og 7*

Bekendtgørelse:

Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse nr. 94 af 4. februar 2009 om fortegnelse over erhvervssygdomme.

Afgørelse:

Sagsfremstilling:

En 35-årig kvinde havde i årene 1993 til 2007 været beskæftiget som rengøringsassistent på hotel og teater. Arbejdstiden varierede fra 25 til 40 timer ugentligt. Der var tale om fast opdeling af rengøringsarbejdet i områder.

Der var tale om varierende opgaver herunder med rengøring af svømmehal med dertil hørende lokaler, rengøring af kontorer, tømning af skraldespande, aftørring af borde og gelændere, rengøring af toiletter, afkalkning af fliser på toiletter, vask af toiletgulve med moppe, støvsugning af kontorområder og tjenergang, hvor der undervejs blev flyttet stole frem og tilbage, støvsugning af trapper, støvsugning af enkelte gulvtæpper, rengøring af lobby med gulvvask af store gulvarealer med maskine, afvaskning af kanter, rengøring af restauranter med vask af træ- og linoleumsgulve, gulvvask med brug af moppe, vask af gulve efter oliering af gulvene i teatersal samt 1-2 gange årligt polering af gulve med brug af polermaskine.

Der var samlet tale om udsættelse for gulvvask med brug af moppe ca. 2 timer dagligt. Fra 1993 til 2001 var der tale om belastning i forbindelse med afkalkning af fliser 1-2 gange om måneden, hvor der anvendtes kraftfulde arbejdsbevægelser. Fra 2001 var der tale om afkalkning af fliser dagligt, dog uden brug af kraftfulde arbejdsbevægelser.

Der havde siden 1994-1995 været tiltagende gener i form af sovende føleforstyrrelser i højre hånd og højre hånds 1.-3. fingre. Grundet kraftig forværring af symptomerne i september 2006 blev der henvist til sygehus, hvor der ved nerveledningshastighedsundersøgelse blev konstateret højresidigt karpaltunnelsyndrom. I december 2006 foretoges operation med god effekt.

Egen læge anmeldte i december 2006 højresidigt karpaltunnelsyndrom som en erhvervssygdom.

Sagen blev forelagt Erhvervssygdomsudvalget, der på et møde i maj 2008 indstillede til, at sagen skulle afvises, idet de beskrevne arbejdsmæssige belastninger ikke udgjorde en særlig risiko for udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Arbejdsskadestyrelsen traf den 19. august 2008 afgørelse om afvisning af anerkendelse af sygdommen efter fortegnelsen over erhvervssygdomme samt afslag på anerkendelse uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af praksis for anerkendelse af sygdomme i skulder, arm og hånd efter beskæftigelse med rengøringsarbejde.

Afgørelse:

Ankestyrelsen stadfæstede Arbejdsskadestyrelsens afslag på anerkendelse af højresidigt karpaltunnelsyndrom som en erhvervssygdom.

Ankestyrelsen fastslog, at arbejdet med gulvvask med brug af moppe indebar hurtigt gentagne og akavede arbejdsbevægelser med brug af kraft, men fandt at den tidsmæssige udstrækning af dette arbejde ikke havde været tilstrækkeligt til, at dette kunne medføre anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme, idet det belastende arbejde ikke havde været udført mere end ca. 2 timer dagligt.

Ankestyrelsen fastslog videre, at arbejdet fra 1993 til 2001 med at afkalke fliser under anvendelse af kraftfulde arbejdsbevægelser indebar en relevant påvirkning i forhold til udvikling af karpaltunnelsyndrom, men fandt at dette arbejde heller ikke havde haft en tidsmæssig udstrækning, der kunne medføre anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme, idet dette arbejde alene blev udført 1-2 gange om måneden.

Ankestyrelsen fastslog endvidere, at arbejdet med afkalkning af fliser efter 2001 ikke havde indebåret tilstrækkelig relevante påvirkninger til, at det kunne medføre udvikling af karpaltunnelsyndrom, selvom dette arbejde blev udført dagligt. Ankestyrelsen lagde herunder særligt vægt på, at det var beskrevet, at afkalkning af fliser efter 2001 blev udført med en svamp uden anvendelse af kraftfulde arbejdsbevægelser. På baggrund af beskrivelsen af dette arbejde, fandt Ankestyrelsen, at arbejdet ikke havde indebåret sådan repetitivitet, at der kunne ses bort fra, at arbejdet ikke samtidigt havde været tilstrækkelig kraftfuldt og/eller akavet.

Ankestyrelsen fastslog endvidere, at arbejdet med betjening af gulvvaskemaskine svarende til et par timer om ugen, betjening af polermaskine 1-2 gange om året, støvsugning, aftørring af borde, vindueskarmer og gelændere, tømning af skraldespande, rengøring af toiletter, rengøring af omklædningsrum samt klargøring af værelser med skift af sengetøj, aftørring af møbler, støvsugning og rengøring af toilet og bad, ikke havde indebåret arbejdsbevægelser, der kunne karakteriseres som værende tilstrækkeligt repetitive, akavede eller kraftfulde i en tilstrækkelig tidsmæssig udstrækning til, at påvirkningerne kunne medføre anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme. Ankestyrelsen lagde herunder særligt vægt på, at arbejdet havde indebåret varierende funktioner, der heller ikke efter en samlet vurdering kunne anses for relevante i forhold til udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Efter en samlet vurdering af alle arbejdsfunktionerne som rengøringsmedarbejder fandt Ankestyrelsen, at arbejdet ikke havde indebåret tilstrækkelige påvirkninger til, at sygdommen i form af højresidigt karpaltunnelsyndrom kunne anerkendes i medfør af fortegnelsen over erhvervssygdomme punkt C. 2.b.

Der havde efter det oplyste i sagen ikke været tale om udsættelse for andre af de påvirkninger, der er nævnt under fortegnelsen over erhvervssygdomme punkt C. 2.

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for anerkendelse uden for fortegnelsen, idet der ikke var ny medicinsk dokumentation for, at det beskrevne rengøringsarbejde kunne være årsag til udvikling af karpaltunnelsyndrom.

drom. Det beskrevne arbejde havde heller ikke indebåret en sådan særlig påvirkning eller belastning af hånd/håndled, at arbejdet udelukkende eller i overvejende grad måtte antages at være årsag til det højresidige karpaltunnelsyndrom.

Sag nr. 2, tidligere principmeddelelse 155-09, j.nr. 1214786-08

Følgende lov blev anvendt, da principafgørelsen blev truffet:

- *Lov om arbejdsskadesikring – lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006 - §§ 5 og 7*

Bekendtgørelse:

Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse nr. 94 af 4. februar 2009 om fortegnelse over erhvervssygdomme.

Afgørelse:

Sagsfremstilling:

En 47-årig kvinde havde fra januar 2005 været beskæftiget som rengøringsassistent på rådhus og kulturhus/bibliotek med en daglig arbejdstid på 7,5 time.

Der var tale om varierende opgaver herunder med gulvvask med brug af fladmoppe uden pressesystem, støvsugning af enkelte tæpper, aftørring af borde, tømning af papirkurve samt vask og rengøring af toilet og bad. Gulvvask med fladmoppe blev foretaget i 8-talsbevægelser med skiftevis højre og venstre hånd overst på typisk linoleumsunderlag.

Ankestyrelsen lagde på baggrund af oplysningerne i sagen til grund, at der havde været tale om gulvvask omkring 4-6 timer dagligt.

Der havde siden september 2005 været tiltagende gener i form af snurrende fornemmelse i højre hånd og i løbet af efteråret 2005 tillige gener fra venstre hånd. Der blev ved nerveledningshastighedsundersøgelse konstateret karpaltunnelsyndrom på begge hænder. I marts 2006 blev der foretaget operation på venstre hånd, men grundet problematisk efterforløb, blev der ikke opereret på højre hånd. Der var i sagen et spørgsmål om konkurrerende sygdom i form af mangelfuld funktion af skjoldbruskkirtlen, der i sig selv kunne forårsage udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Fagforbundet anmeldte i december 2006 dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom som en erhvervssygdom.

Sagen blev forelagt Erhvervssygdomsudvalget, der på et møde i maj 2008 indstillede til, at sagen skulle afvises, idet de beskrevne belastninger sammenholdt med belastningens varighed på under et år, ikke udgjorde en særlig risiko for udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Arbejdsskadestyrelsen traf den 11. juli 2008 afgørelse om afvisning af anerkendelse af sygdommen efter fortegnelsen over erhvervssygdomme samt afslag på anerkendelse uden for fortegnelsen over erhvervssygdomme efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af praksis for anerkendelse af sygdomme i skulder, arm og hånd efter beskæftigelse med rengøringsarbejde.

Afgørelse:

Ankestyrelsen stadfæstede Arbejdsskadestyrelsens afslag på anerkendelse af dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom som en erhvervssygdom.

Ankestyrelsen fastslog, at arbejdet med gulvvask med moppe uden pressesystem omkring 4-6 timer dagligt indebar hurtigt gentagne og akavede arbejdsbevægelser med brug af kraft, men fandt at den tidsmæssige udstrækning af arbejdet ikke havde været tilstrækkeligt til, at det kunne medføre anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme, idet det belastende arbejde ikke havde været udført mere end 8-9 måneder forud for symptomdebut. Ankestyrelsen fandt videre, arbejdet ikke havde indebåret sådanne yderst omfattende påvirkninger, at kravet til den tidsmæssige udstrækning af arbejdet forud for symptomdebut kunne nedsættes til under 2 år.

Ankestyrelsen fastslog endvidere, at arbejdet med rydning og aftørring af borde, tømning af papirkurve samt vask og rengøring af toiletter og bad ikke havde indebåret arbejdsbevægelser, der kunne karakteriseres som værende tilstrækkeligt repetitive, akavede eller kraftfulde i bekendtgørelsens forstand til, at påvirkningerne kunne medføre anerkendelse efter fortegnelsen over erhvervssygdomme. Ankestyrelsen lagde særligt vægt på, at arbejdet havde indebåret varierende funktioner, der heller ikke efter en samlet vurdering kunne anses for relevante i forhold til udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Efter en samlet vurdering af alle arbejdsfunktioner som rengøringsmedarbejder fandt Ankestyrelsen, at arbejdet ikke havde indebåret tilstrækkelige påvirkninger til, at sygdommen i form af dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom kunne anerkendes i medfør af fortegnelsen over erhvervssygdommes punkt C. 2.b

Der havde efter det oplyste i sagen ikke været tale om udsættelse for andre af de påvirkninger, der var nævnt under fortegnelsen over erhvervssygdomme punkt C. 2.

Ankestyrelsen bemærkede, at der endvidere i vurderingen af sagen, var inddraget det forhold, at der i 2004 blev konstateret en konkurrerende sygdom, der efter en lægelig vurdering i sig selv kunne forårsage udvikling af karpaltunnelsyndrom.

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for anerkendelse uden for fortegnelsen, idet der ikke var ny medicinsk dokumentation for, at det beskrevne rengøringsarbejde kunne være årsag til udvikling af karpaltunnelsyndrom. Det beskrevne arbejde havde heller ikke indebåret en sådan særlig påvirkning eller belastning af hænder/håndled, at arbejdet udelukkende eller i overvejende grad måtte antages at være årsag til dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom.

Sag nr. 3, tidligere principmeddelelse 156-09, j.nr. 1221097-08

Følgende lov blev anvendt, da principafgørelsen blev truffet:

- *Lov om arbejdsskadesikring – lovbekendtgørelse nr. 154 af 7. marts 2006 - §§ 5 og 7*

Bekendtgørelse:

Arbejdsskadestyrelsens bekendtgørelse nr. 94 af 4. februar 2009 om fortegnelse over erhvervssygdomme.

Afgørelse:

Sagsfremstilling:

En 51-årig kvinde havde siden 1982 været beskæftiget som rengøringsassistent. Arbejdet fra 1982 til 1992 var ikke nærmere beskrevet i sagen. Fra 1992 til 2005 havde der været tale om ansættelse i distriktpsychiatrien og fra sommeren 2005 i en børnehave. Arbejdstiden var omkring 25 timer ugentligt.

Der var primært tale om gulvvask med moppe, der foregik i 8-talsbevægelser. Herudover var der tale om rengøring af køkkener, toiletter samt aftørring af borde og stole.

Fra 1992 til 2005 havde der været tale om udsættelse for gulvvask med brug af moppe omkring halvdelen af arbejdstiden. Fra sommeren 2005 havde der været tale om udsættelse for gulvvask med brug af moppe omkring 3 ½ time dagligt.

Der var under ansættelsen fra 1992 til 2005 alene tale om ganske lette problemer med ømhed ved albuerne og i hænderne. Efter et par måneders ansættelse i børnehaven debuterede smerter og sovende fornemmelse i fingerspidserne, og der blev ved nerveledningshastighedsundersøgelse konstateret dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom. I henholdsvis juli og september 2006 blev der foretaget operation med god effekt.

Egen læge anmeldte i september 2006 dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom som en erhvervssygdom.

Arbejdsskadestyrelsen traf den 22. september 2008 afgørelse om afvisning af anerkendelse af sygdomme efter fortegnelsen over erhvervssygdomme samt afslag på forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Sagen blev behandlet i principielt møde med henblik på afklaring af praksis for anerkendelse af sygdomme i skulder, arm og hånd efter beskæftigelse med rengøringsarbejde.

Afgørelse:

Ankestyrelsen stadfæstede Arbejdsskadestyrelsens afslag på anerkendelse af dobbeltsidigt karpaltunnelsyndrom som en erhvervssygdom.

Ankestyrelsen fastslog, at arbejdet med gulvvask med moppe havde indebåret hurtigt gentagne og kraftfulde arbejdsbevægelser, men fandt at den tidsmæssige udstrækning af disse belastninger ikke havde været tilstrækkelig til, at dette kunne medføre anerkendelse efter Erhvervssygdomsfortegnelsen. Ankestyrelsen lagde vægt på, at der fra 1992 til 2005 havde været udført belastende gulvrengøring svarende til 2½ time dagligt samt siden sommeren 2005 i 1-2 måneder forud som symptomdebut svarende til omkring 3½ time dagligt, hvilket ikke var tilstrækkeligt, idet der som udgangspunkt skal være tale om udsættelse

svarende til 3-4 timer dagligt gennem længere tid for at der kan ske anerkendelse af karpaltunnelsyndrom efter Erhvervssygdomsfortegnelsen.

Der havde efter det oplyste i sagen ikke været tale om udsættelse for andre af de påvirkninger, der er nævnt under fortegnelsen over erhvervssygdommes punkt C. 2.

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, da der ikke var ny medicinsk dokumentation for, at det beskrevne rengøringsarbejde kunne være årsag til udvikling af karpaltunnelsyndrom. Endvidere havde det beskrevne arbejde heller ikke indebåret en sådan særlig påvirkning.